

Föreningen
SVERIGES SÄNDAREAMATÖRER
Swedish member-society of the IARU and the NRAU

2018-03-27

Yttrande angående PTS förslag till föreskrifter om undantag från tillståndsplikt för användning av vissa radiosändare, Dnr. 18-823

Föreningen Sveriges Sändareamatörer, SSA, har drygt 4700 medlemmar och är den största amatörradioorganisationen i Sverige. Sedan 1925 företräder SSA svenska radioamatörer i Internationella amatörradiounionen, IARU.

Amatörradio- och amatörsatellitjänsten, i det följande endast benämnda som "amatörradio", är erkända radiokommunikationstjänster, definierade i Internationella teleunionens radioreglemente, ITU-RR artikel 1.56 och 1.57. Denna status som erkänd radiokommunikationstjänst gäller oberoende av om amatörradio i Sverige är tillståndspliktig eller undantagen från tillståndsplikt.

I Sverige är amatörradio sedan 2004 undantagen från tillståndsplikt. Detta är resultatet av en överenskommelse mellan PTS och SSA, där SSA åtagit sig att för PTS räkning utan ersättning utföra administrativa arbetsuppgifter som rör amatörradio, såsom tilldelning av anropssignaler och förrättning av kompetensprov för amatörradiocertifikat. PTS har å sin sida undantagit amatörradio från tillståndsplikt, vilket har legat i linje med myndighetens effektiviseringsarbete och inneburit en administrativ och ekonomisk lättnad för de enskilda radioamatörerna. Denna överenskommelse finns senast reglerad i PTS beslut, dnr 17-2758, allmänt kallat "delegationsbeslutet".

Amatörradio skiljer sig på ett signifikant sätt från övrig användning undantagen från tillståndsplikt: För att kunna åtnjuta undantag från tillståndsplikt för amatörradio krävs att användaren innehar ett amatörradiocertifikat, vilket fordrar att man genom kompetensprov visat tillräckliga kunskaper i såväl regler och föreskrifter som i radioteknik. På inga andra användare, varken sådana som är undantagna från tillståndsplikt eller sådana som är tillståndspliktiga, ställs motsvarande krav beträffande radioteknisk kompetens. Enligt lagen (3 kap. 5 § LEK) kan amatörradiocertifikatet betraktas som ett tillstånd.

SSA har tagit del av PTS remiss angående förslag till nya föreskrifter om undantag från tillståndsplikt för användning av vissa radiosändare. Vårt yttrande gäller endast de delar som berör amatörradio.

Föreningen Sveriges Sändareamatörer
Box 45
SE-191 21 Sollentuna
Sweden

Besöksadress:
Turebergs Allé 2
www.ssa.se

Telefon: +46 8 585 702 73
E-post: hq@ssa.se

Det kan finnas anledning att påminna sig om vilka krav som ställs enligt 6 § förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning. En konsekvensutredning ska särskilt innehålla följande:

1. en beskrivning av problemet och vad man vill uppnå,
 2. en beskrivning av vilka alternativa lösningar som finns för det man vill uppnå och vilka effekterna blir om någon reglering inte kommer till stånd,
 3. uppgifter om vilka som berörs av regleringen,
- [...]
5. uppgifter om vilka kostnadsmässiga och andra konsekvenser regleringen medför och en jämförelse av konsekvenserna för de övervägda regleringsalternativen,
 6. en bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen

Amatörradio i frekvensområdet 5,3515–5,3665 MHz

SSA:s bedömning, amatörradio i frekvensområdet 5,3515–5,3665 MHz

Förslaget är väl motiverat och inga negativa konsekvenser kan förutses.

SSA tillstyrker förslaget.

Sänkning av uteffekt amatörradio

Sammanfattning av SSA:s bedömning, sänkning av uteffekt amatörradio

PTS har inte på något tillfredsställande vis beskrivit vad som är syftet med regleringen och inte heller utrett konsekvenserna. En allmän sänkning av effektgränsen med motivering enligt förslaget skulle strida mot unionsrätten.

SSA avstyrker förslaget.

Föreningen Sveriges Sändareamatörer

Box 45

SE-191 21 Sollentuna

Sweden

Besöksadress:

Turebergs Allé 2

www.ssa.se

Telefon: +46 8 585 702 73

E-post: hq@ssa.se

Motivering till SSA:s bedömning, sänkning av uteffekt amatörradio

PTS föreslår att effekten för användning av "tillståndsfri amatörradio" uppgår till högst 200 W. Som skäl hänvisas till att tillståndsplikt enligt PTS spektrumstrategi är lämplig vid användning av radiosändare med högre sändareffekter. Vidare menar PTS att man i och med att tillståndsplikt införs för högre effekter får en bättre översikt och att man vid störningsfall enklare kan lokalisera den störande radiosändaren.

Tillståndsplikt råder redan idag generellt för effekter som överstiger 1000 W och i vissa frekvensband är gränsen satt såpass lågt som 100 mW. Det är således inte fråga om *införande* av tillståndsplikt för högre sändareffekter, utan det är fråga om en *sänkning* av gränsen för tillståndsplikt till en femtedel av dagens nivå.

SSA konstaterar att hänvisningen till spektrumstrategin i sin helhet lyder:

"I de fall högre sändareffekter ska användas och behovet av skydd mot störningar är stort är tillstånd (block- eller sändartillstånd) mer lämpligt."

Det är alltså när båda dessa förhållanden samtidigt råder som tillståndsplikt anses mer lämplig. Man kan fråga sig vilka användare som genom de föreslagna åtgärderna skulle skyddas mot störningar från amatörradiosändare. Konsekvensutredningen brister här med avseende på beskrivning av problemet och vad man vill uppnå.

Fem av de frekvensband där PTS föreslår en effektsänkning är exklusivt allokerade för amatörradio, såväl nationellt som internationellt. Där finns inga andra användare som skulle kunna bli störda.

Ytterligare fyra band delas endast med utrustning för kortdistanskommunikation. Sådan utrustning kan exempelvis utgöras av fjärrstyrda leksaker eller trådlösa stektermometrar.

Till skillnad från amatörradio är användning av utrustning för kortdistanskommunikation inte en erkänd radiokommunikationstjänst enligt ITU-RR, utan regleras i stället i Europeiska kommissionens beslut 2006/771/EG av den 9 november 2006, senast ändrat genom kommissionens genomförandebeslut 2013/752/EU.

Av kommissionens beslut, artikel 2 andra stycket, framgår beträffande kortdistansutrustning att ***"inga anspråk på skydd från skadlig störning från radiokommunikationstjänster kan ställas"***.

Vidare anförs i skälen till kommissionens beslut, tredje stycket, att ***"radiokommunikationstjänster, såsom de definieras i ITU:s radioreglemente, har dessutom företräde framför kortdistansutrustning, och det finns inte några krav på att de skall skydda kortdistansutrustning från skadlig störning"***.

För sammanlagt nio av de frekvensband där PTS föreslår en effektsänkning saknas således andra användare som skulle kunna bli störda. Detta gäller särskilt samtliga föreslagna band under 432 MHz utom ett. Varje försök att likställa kortdistanskommunikation med amatörradio strider enligt vår uppfattning mot EU-rätten.

Föreningen Sveriges Sändareamatörer

Box 45
SE-191 21 Sollentuna
Sweden

Besöksadress:
Turebergs Allé 2
www.ssa.se

Telefon: +46 8 585 702 73
E-post: hq@ssa.se

SSA menar att problem där amatörradio orsakar störningar på kortdistanskommunikation, som förvisso enligt EU-rätten ändå måste accepteras, är i det närmaste obefintliga med dagens effektnivåer. SSA känner heller inte till något enda fall där amatörradiosändare i Sverige har stört andra radiokommunikationstjänster och där sändaren inte kunnat lokaliseras på grund av att man saknat adressuppgift.

För den absoluta merparten av aktiva amatörradiostationer i Sverige finns dock aktuella adressuppgifter i det register över tilldelade anropssignaler som SSA för i enlighet med delegationsbeslutet.

Systemet med tillstånd som tillämpades fram till 2004 fungerade relativt väl. Innehavare av amatörradiocertifikat beviljades tillstånd efter ansökan. Endast i undantagsfall nekades tillstånd, exempelvis om avgiften inte betalats eller om sökanden tidigare brutit mot tillståndsvillkoren.

I det nu föreliggande förslaget har PTS inte närmare beskrivit hur man avser att tillämpa LEK vid bedömning av tillståndsansökningar. Ingen uppgift finns om vilka effektnivåer som ska kunna komma i fråga och ingen utredning har gjorts av vilka kriterier som ska beaktas vid bedömning av tillståndsansökningar. Ingen uppgift finns om giltighetstiden för ett tillstånd. De experimenttillstånd som hittills beviljats har användarna behövt förnya var sjätte månad. Om syftet med tillståndsförfarandet är att fastställa sändarens position kan dessutom samma användare behöva ansöka om flera samtidiga tillstånd; ett för bostaden, ett för sommarstället och så vidare.

SSA har noterat att PTS i dagsläget avslår tillståndsansökningar, även för såpass låga effektnivåer som 10 W, just med hänvisning till risk för störningar på kortdistanskommunikation. Med anledning av detta befarar SSA att PTS kommer att vara restriktiva med att bifalla ansökningar om att få använda högre effekt än 200 W.

I konsekvensutredningen menar PTS att man i många andra länder ställer krav på lägre effekter än i Sverige.

Vad beträffar effektnivåer i ett internationellt perspektiv tillämpas 1000 W eller 1500 W som högsta tillåtna sändareffekt i hälften av alla medlemsländer i CEPT; ungefär lika många tillämpar 1000 W som tillämpar 1500 W. De länder som sätter gränsen så lågt som 200 W är i klar minoritet.

För svenska förhållanden bör man beakta de särskilda svårigheter som radiokommunikation på nordliga latituder medför. Att högre effekter kan kompensera för dessa svåra utbredningsförhållanden är väl belagt, något man verkar ha tagit fasta på när man bestämt effektgränsen bland annat i samtliga av våra nordiska grannländer.

PTS menar att innehavet av ett tillstånd kan vara positivt för den enskilde radioamatören genom att det skulle underlätta användning i andra länder.

I verkligheten saknar ett svenskt tillstånd för amatörradio helt relevans utomlands. Ett svenskt amatörradiocertifikat ger däremot redan sedan länge möjlighet för svenska radioamatörer att verka utomlands. Här föreligger inga som helst problem; detta regleras i CEPT-rekommendationerna T/R 61-01 och T/R 61-02, vilka har antagits även av ett flertal länder utanför CEPT.

Även här brister konsekvensutredningen med avseende på beskrivning av problemet och vad man vill uppnå.

Föreningen Sveriges Sändareamatörer

Box 45
SE-191 21 Sollentuna
Sweden

Besöksadress:
Turebergs Allé 2
www.ssa.se

Telefon: +46 8 585 702 73
E-post: hq@ssa.se

Vad beträffar en effektsänkings konsekvenser för företagen inskränker sig PTS till att kommentera situationen för *tillverkare* av utrustning för amatörradio, där man bedömer att dessa inte kommer att påverkas. I Sverige finns nämligen inga tillverkare av kommersiell utrustning i större skala, utan de som finns är utländska och agerar på en internationell marknad, där Sverige endast utgör en liten del.

Vad som saknas i PTS utredning är en analys av konsekvenserna för svenska *återförsäljare*, liksom för begagnatmarknaden och för den enskilde. Ett nytt effektslutsteg i kilowattklassen kostar mellan 20 000 och 60 000 kronor. För den enskilde kan det naturligtvis vara kännbart, om det dyra effektslutsteget inte längre får användas, samtidigt som luften går ur andrahandsmarknaden och utrustningen inte heller kan avyttras. Återförsäljarna verkar främst på en ytterst liten inhemsk marknad, och för dem kan konsekvenserna bli avgörande för om verksamheten ska kunna fortsätta.

Här brister konsekvensutredningen dels med avseende på uppgifter om vilka som berörs av regleringen och dels med avseende på effekter av betydelse för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor, 7 § förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

PTS konstaterar inledningsvis i konsekvensutredningen att inget alternativt förfarande till att meddela föreskrifter om undantag finns. I ljuset av detta framstår det som anmärkningsvärt att man vill avskaffa delar av det nuvarande undantaget för amatörradio. Här brister konsekvensutredningen med avseende på beskrivning av vilka alternativa lösningar som finns för det man vill uppnå och vilka effekterna blir om någon reglering inte kommer till stånd.

PTS bedömer att ett nytt undantag för amatörradio i frekvensbandet 5,3515–5,3665 MHz innebär en administrativ lättnad och en ekonomisk besparing för användarna tillsammans om cirka 45 000 kronor. Samtidigt innebär tillståndsplikt för effekter över 200 W en administrativ börda och en ekonomisk kostnad på det tiodubbla.

PTS har inte redovisat vad de enskilda användarna skulle få i utbyte för den ökade administrativa bördan och de ökade kostnaderna. Det finns skäl att anta att PTS intäkter från tillståndsavgifterna inte kommer att räcka till någon förbättrad tillsyn, utan i bästa fall endast kommer att täcka kostnaden för sin egen administration.

SSA anser att högsta generellt tillåtna effekt bör behållas på dagens nivå. Om gränsen för tillståndsplikt ändå sänks, förväntar sig SSA att PTS åtar sig alla förpliktelser som följer därav, i form av administration och aktiv tillsyn.

Anders Larsson
Ordförande SSA

Föreningen Sveriges Sändareamatörer
Box 45
SE-191 21 Sollentuna
Sweden

Besöksadress:
Turebergs Allé 2
www.ssa.se

Telefon: +46 8 585 702 73
E-post: hq@ssa.se